

särskilt yttrande

Kommunstyrelsen 2 maj 2017

Ärende 6

Antagande av Tyresö 2035 - översiktsplan för Tyresö kommun

Miljöpartiet vill tacka för det mycket goda arbetet med översiktsplanen! Kartorna har nu förtydligats och texterna bearbetats till det bättre sedan granskningsskedet. I övrigt hänvisar vi till vårt yttrande vid granskningsskedet. Läs nedan:

Arbetet med Tyresös nya översiktsplan är ett av de mer ambitiösa, när det gäller inbjudande och engagemang, för att få många kommuninvånare att ta del av förslagen och lämna sina synpunkter. Vi vill särskilt lyfta fram den tidiga dialogen med den rosa byggboden och samrådet, då alla kommuninvånare fick en informationstidning i sin brevlåda. Kanske ett av de främsta exemplen i Sverige när det gäller att engagera kommuninvånare i en översiktsplaneprocess.

Dokumentet knyter ihop den tidigare historien och framtiden, inte bara för året 2035, utan också med en utblick mot 2055, och siktet längre in i framtiden. Resonemangen är breda, med samlande bedömningar kring jämställdhet, jämlikhet, mångfald, folkhälsa, barnperspektiv, tillgänglighet, klimat, miljö och social hållbarhet. För första gången på flera år lyfts rubriker som "Tänk globalt – agera lokalt" och det är glädjande att FN:s Globala mål, nationella miljö- och folkhälsomål redovisas.

Den mycket väl godkända planprocessen till trots och de tilltalande texterna kring hållbarhet, har vi emellertid farhågor. Tydliga målkonflikter innebär att värden kommer att ställas mot varandra och vi ser stora risker att ekologisk och social hållbarhet får stå tillbaka vid kommande exploateringar och/eller alltför snabb utbyggnad. Det otydliga kartmaterialet lämnar också mycket stort tolkningsutrymme, vilket förstärker vår oro.

SAMMANFATTNING

Vi har i vårt yttrande följt upplägget i hållbarhetsbedömningen med rubrikerna: "Den byggda miljön" och "Ekosystemen och klimatet", samt "Människan i Tyresö". Vi har dock i vårt yttrande prioriterat ekosystemen och klimatet, så det kommer först.

Ambitionen i förslaget till översiktsplanen är mycket bra och vi ställer oss positiva till de riktlinjer som redovisats som planeringsstrategier. Vi ser dock vissa problemområden och målkonflikter som handlar om ekologisk och social hållbarhet.

Ekosystemen och klimatet

Naturmiljöer, biologisk mångfald och ekosystemtjänster ingår i denna kategori. Med klimatet menas både åtgärder för att minska växthusgaser och åtgärder för att minska konsekvenserna av det förändrade klimatet.

Vi ser tydliga målkonflikter i förslaget till översiktsplan, vilka måste klarläggas. Det gäller hur vi ska växa, samtidigt som vi ska minska utsläppen. Det gäller hur vi tar grönytor i anspråk, samtidigt som vi inte får försvaga gröna samband och minska den biologiska mångfalden. Det gäller tillgänglighöret av kusten som kan få negativa effekter för djur- och växtliv, och också kan få konsekvenser vid klimatförändringarna. Det otvetydliga kartmaterialet i förslaget lämnar mycket stort tolkningsutrymme, vilket kan bli än mer problematiskt vid målkonflikterna.

Klimatet

Miljöpartiet vill bidra till regionens bostadsförsörjning, men avhängigt är också att byggandet av bostäder och infrastruktur går i takt med de nödvändiga klimatåtaganden som vi har framför oss. Främst åtagandena för att minska utsläppen av växthusgaser, men också de åtaganden som handlar om att anpassa samhället till de kommande klimatförändringarna, oavsett de utsläppsminskningar som *skall* göras.

Miljöpartiet vill att Tyresö kommun prioriterar hållbara, effektiva transporter före befolkningstillväxt. Tyresö kommer fortsättningsvis att ha en hög andel utpendling, då den lokala arbetsmarknaden inte kommer att kunna erbjuda flertalet av den arbetsföra befolkningen arbete. Infrastruktur för hållbara transporter måste komma på plats, så att inte utbyggnaderna genererar än mer utsläpp. Det gäller givetvis infrastruktur i Tyresö, men även i Stockholm Stad, där Nynäsvägen, Johanneshovsbron, Söderledstunneln, Centralbron och Gullmarsplan är flaskhalsar som också påverkar tyresöborna negativt.

Alla trafikprojekt *skall* kopplas till såväl klimatåtaganden som framkomlighetsmål i Stockholmsregionen. Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna måste öka, det är en förutsättning för att nå båda dessa mål. Utbyggnad av separerade cykelbanor och annan cykelinfrastruktur måste göras omgående.

Ekosystemen

Kommande exploateringar får inte ske på bekostnad av gröna kilar och ekosystemtjänster. Frågor om ekologisk resiliens måste beaktas och tas på allvar. Och precis som det betonas i hållbarhetsbedömningen, är det viktigt att tillgängligheten för människor inte får ske på bekostnad av dagvattenhantering och biologisk mångfald. Vi vill inte se en utbyggnad/exploatering av kommunen som utarmar biologisk mångfald. Centralt är att de gröna sambanden och den gröna kilen stärks och att arbetet med ekologisk kompensation ges större utrymme.

Stora ytor för dagvattenhantering som kan "översvämmas" vid större och mer intensiv nederbörd är nödvändigt. Stigande havsnivå, långvarigt regn och höga grundvattennivåer, i kombination med bristfällig dagvattenhantering kan ge kraftiga översvämningar. Förtätade bostadsområden, styckade fastigheter, hårdgjorda ytor, utfyllda diken, avverkning av skog och träd, ökar riskerna och effekterna ytterligare.

Den byggda miljön

Det handlar om den fysiska strukturen, infrastruktur, lokalisering av service och transportsystem men också om närhet till mötesplatser och skola.

Ett Tyresö där alla får plats

Miljöpartiet vill möta bostadsbristen med en boendeplanering som utgår från människors behov, inte utifrån efterfrågan från fastighets- och byggföretag. Vi vill se en större variation av boendeformer – där valet att kunna bo i hyresrätt säkerställs och där såväl ungas som äldres behov utreds och tillgodoses.

Med en alltför snabb utbyggnadstakt riskeras en växtvärk, där ett ännu större behov av kommunal service kan vara svår att tillgodose. Det är därför nödvändigt att först utreda behovet av nya investeringar i förskolor, skolor, lekplatser, mötesplatser, äldreomsorg, gruppboenden mm, innan nya bostadsområden planeras och byggs. Avsaknad av service och mötesplatser kan leda till både ekologisk och social ohållbarhet.

En aktiv markpolitik gynnar kommunens invånare och vår gemensamma ekonomi. Kommunen ska därför mer aktivt söka och köpa mark i strategiska lägen, så att det är möjligt att planera för kommunal service, framtida bostadsbyggen – såsom exempelvis fler hyresrätter – men också mark för fler arbetsplatser.

Marken är begränsad och det är svårt att hitta lämpliga placeringar för industriområden, även med anledning av det ökade bostadsbyggandet. Det är viktigt att kommunen kan erbjuda mark för företag av service- och småföretagarkaraktär, med minimalt störande verksamheter. En ”nyckel” är att öka exploateringsgraden eller införa tredimensionell exploatering på de industriområdena som bör vara kvar.

Attraktiva, hållbara och effektiva transportsystem är väsentliga om kommuninvånarna ska vara nöjda och tillfreds. Det gäller såväl kollektivtrafik som cykelpendling.

Grönområden

Närheten till natur och rekreation är betydande för människors hälsa och välbefinnande. Bostadsnära grönytor gör det lätt att komma ut i naturen och är samtidigt mötesplatser för de boende. Vid planering av nya områden ska hänsyn tas till värden som finns i befintliga grönområden. Värden som ekosystemtjänster, biologisk mångfald, rekreation och lekytor för barn ska inventeras innan beslut om exploatering fattas. Gröna stråk och kilar kan behöva stärkas och återställas, för att kunna fortsätta vara korridorer för djur och växter. Förebyggande arbete är att föredra, då det i efterhand kan vara svårare och mer kostsamt att vidta åtgärder.

Människan i Tyresö

Denna kategori handlar om de sociala aspekterna såsom rättvisa, jämställdhet och jämlikhet, hälsa och välbefinnande samt möjligheter till samvaro och möten med andra.

Social hållbarhet

Integration och möjlighet till aktivt deltagande i samhället måste prioriteras. Vi ser idag hur skillnader mellan bostadsområden skapar sämre förutsättningar på många plan. Det gäller områden som hälsa, utbildning, demokrati, jämställdhet mm. Vi vill betona vikten av att all planering av bebyggelse har med ett barnperspektiv, så att vi skapar miljöer där barn kan växa upp i trygga och säkra miljöer, med barnsäkrade nivåer på luftföroreningar, buller och gifter. Mötesplatser i alla kommundelar ökar möjligheten till socialt engagemang och delaktighet i samhället.

Miljöpartiet vill särskilt lyfta frågan om nödvändigheten av en större andel hyresrätter (även kollektivhus), som möjliggör befolknings- och arbetsrörlighet, för att kunna möta ungas och äldres behov. Olika former av boende är väsentligt om Tyresö (och Stockholmsregionen) ska kunna vara en attraktiv plats att leva i, där utbildning och arbete också kan möjliggöras med ett rimligt boende. En bra bostadspolitik ger minskad segregation, vilket stärker den sociala hållbarheten!

Närhet till naturen är en av de viktigaste funktionerna för att förebygga ohälsa. Forskning visar att stressnivåer sänks, koncentrationen förbättras och vi tillfrisknar snabbare. För tyresöbornas hälsa finns alltså tydliga samband med närhet till natur – bostadsnära grönytor, sjöar, skogar mm. Det är också ett viktigt skäl att för folkhälsan bevara, utveckla och kompensera för försvunna grönytor.

När människor känner sig trygga, minskar konflikter och oro, vilket gör Tyresö kommun till en bättre plats att bo på. Vi får alla del av ett mänskligare och rikare Tyresö. För Miljöpartiet är service i varje kommundel: äldreboende, förskolor, mötesplatser för unga och kommersiell service nödvändigheter för det goda livet. Det ska vara möjligt att få del av kommunens service i sitt närområde.

för Miljöpartiet de Gröna i Tyresö

Marie Åkesdotter